

Величний світ маленького хутора

Часом кожен із нас дивується наскільки тісний світ і все в ньому взаємопов'язане. У цьому випадку дуже доречні слова, що з блакитного джерела починається ріка, маленька іскра породжує великий вибух... Блакитним струмком, маленькою іскрою стала велика картина пейзажу, яку побачила на День Незалежності під час виставки «Мистецтво одного села» в Сарнах. Малюнок вразив не лише величиною, але й підбором кольорів. Кілька разів до нього поверталася і довго вдивлялася в кожен мазок. Згодом до мене підійшли декілька жінок і розповіли про Альону Колдун - авторку цього мистецького дива. Минуло кілька місяців, дочекавшись студентських канікул, бо дівчина навчається в Київському національному університеті будівництва та архітектури, вирішила нарешті відвідати цей юний талант і заодно дізнатися більше про життя і мешканців рідного хутора художниці, що поблизу села Бутейки і має назву Ставище.

У хатинці-галереї

Останній будинок у кінці вулиці відразу ж привернув увагу своєю милою ошатністю, а особливо впали в око високі зелені туї. Зайшовши у просторий дім, не втрималася, щоб не ахнути, бо вітальня зустріла неповторними малюнками і дерев'яними виробами на стіні, картинами в деяких куточках. Тож правду казали ті жінки, що в хаті цих людей – справжня галерея.

Доки господар у своїй майстерні вирізав новий шедевр із дерева, берегиня дому Колдунів Любов Григорівна розповіла про своїх дев'ятьох діток. Кожного з них Бог наділив талантом, але не всі мають натхнення для творчості. Найсправнішою видалася Альона. Коли вона з'явилася на світ, то була вже четвертою за рахунком донькою. Леонід Трохимович дуже розізлився, але жінка сказала, що то буде їй дитя. Її ж після цього запитали: «А Льоні?». Тож від випадкового поєднання слів і нарекли свою дитину, яка скоріш за все на втіху Леонідові й народилася, бо найбільше перейняла від нього бажання творити.

Найстаршій у сім'ї 25 років, вона вже одружена і має двох малюків. Найменшій Софійці, яка теж продемонструвала свої художні доробки, - 6, скоро піде до школи. Жіноцтво в їхній родині переважає, бо є тільки два парубки, а з головою сім'ї – на одиничку більше. Коли народився перший син, назвали Богданом. Богом даний, бо дуже вже хотіли хлопчину. Він студіює фізико-математичні науки в Київському політехнічному інституті. Менший Ярослав, учень одинадцятого класу, дуже здібний у техніці парубок. Навчальний заклад I-II ст. розташований у Бутейках за кілометр від їхнього дому, а у старші класи треба ходити у Велике Вербче, куди малолітніх мешканців Ставища і Бутейок відвозить автобус. Незважаючи на велику відстань, бажання навчатися і пізнавати нове у всіх дітей в родині Колдунів невичерпне.

Альона зізналася, що їй цікавить усе. Вона грає в театральному кружку, ганяє футбольного м'яча за університет, займається легкою атлетикою,

встигає вивчити домашнє завдання, часом намалювати картину на замовлення, щоб фінансово не обтяжувати своїх батьків. У виші її навчають не лише хитрощам образотворчого мистецтва, але й ліпленню скульптур. Хочє грати на піаніно й арфі, але жаліється на брак часу і можливостей. У дитинстві не могла відвідувати музичну школу, бо та надто далеко від рідного дому, тому тепер намагатиметься втілити в життя свою музичну мрію. Серед них в Альони і власна майстерня, бо зізнається, що для неї дуже важливо малювати в тишині. А вдома людно, як і в гуртожитку. Тому її місцем усамітнення є горище рідної хати. Ще живе в серці непереборне бажання подорожувати світом і знайомитися з мистецтвом відомих майстрів. Особливо цікаві для неї європейські, дуже хотіла б відвідати Лувр і побачити славнозвісну картину Леонардо Да Вінчі – Мону Лізу. Також побільше дізнатися про творчість Фріди Кало – мексиканської художниці, що зображала місцеву культуру, поєднуючи стилі кубізму, символізму та сюрреалізму.

Дівчина ще в пошуках себе, не знає якому стилю віддати перевагу. Зараз люди любляють абстрактні речі, щось якнайбільш заплутане й незрозуміле, хоча юна ставищенська Білокур більше схиляється до реалізму. Часом дивиться на світ і дивується: який же Господь талановитий, якщо створив таку красу, стільки кольорів і відтінків! І заодно просить у нього хоча б 0,5 відсотка його дару. Та, гадаю, у дівчини його сповна.

Кумира серед художників не має. У кожного з них можна щось почерпнути для себе. Та й каже, що життя маляра не таке й просте, бо фарби і все приладдя не дешеві, тому, малюючи, труситься над ними, боячись пошкодити.

Натхнення до Альони приходить, коли мир у серці, творить тільки в хорошому настрої, бо, каже, картини повинні випромінювати добро. В них має бути частинка душі автора. Часом її дивує холод, присутній у малюнках. Гуляючи Андріївським узвозом, часто натикається на такі вироби. А коли погляд затримується на одному з них, відчувши щось більше, ніж просто згусток фарб, запитує скільки коштує. Чує відповідь, що картина лише для демонстрації, бо вона – особлива для її автора. Саме такими – особливими, й повинні бути всі витвори майстра.

Кажуть, якщо художник не вміє малювати руки, він ще не художник. Тому Альона прагне краще пізнати таємниці обрисів людського тіла. Невдовзі їх навчатимуть в інституті анатомії. Раніше художники таємно викопували трупи людей, аби вивчити м'язи та кістки, щоб згодом задумані образи правильно передати на полотні. Тепер такі страшні кардинальні заходи не потрібні. Для цього є штучні імітатори усіх сплетінь тканин тіла. Тож дівчина чекає з нетерпінням нових уроків, адже планує влітку присвятити себе створенню великої картини на біблійну тему з чималою кількістю персонажів.

До речі, Альона не мала вчителя малювання, лише в школі, не відвідувала спеціальні гуртки. Все пізнала сама. Творить фарбами стільки, скільки себе пам'ятає, але справжній початок свого художнього шляху

відраховує від тринадцяти років, коли на прохання старшої сестри намалювала милий пейзаж олійними фарбами. Не думала, що ця справа стане частиною її життя, більше уявляла себе продавчиною магазину солодошів, бо дуже вже їх полюбляє. Першу картину й досі береже, припала ця річ до серця, бо саме вона дала поштовх і натхнення для творчості.

Інколи хорошим порадиником для неї є тато. Вони не володіють хитромудрими техніками, руки самі відчують, куди поставити мазок, які кольори додати, а які змішати. Альона зізналася, що найбільше бажання, над яким вона постійно думає, - це пошук власного стилю, завдяки якому вона б по-особливому показувала любов до Всевишнього. Тож у дівчині живе справжній Мікеланджело, картини Сікстинської Капелли якого вона згодом, можливо, й перевершить. Перед тим, як приїхати з Києва, не подалася відразу у Ставище, а затрималася в Чорторийську, де доробляла малюнок на стіні Дому молитви. Його розпочала ще влітку, але, на жаль, не встигла закінчити до початку навчання. Деякі мотиви картин бере з навколишнього світу, але є й такі, що породжує власна фантазія. Дарує свої витвори друзям, інколи продає. Приятелі в захваті від таланту подруги, а особливо від її щедрих власноруч вироблених презентів. Альона розповіла історію, яка трапилася нещодавно, пов'язана з її останньою картиною. До них у гості завітали дві жінки й одна з них глянула на художнє творіння дівчини. Зізналася чесно, що коли дивиться на малюнок, на душі стає спокійно й добре, наче хтось насичує її тіло невидимою енергією. Таке відчуття виникло не лише в тої особи, але й у мене, коли вперше побачила роботу юної художниці на виставці в Сарнах. А далі позитивні емоції ще більше захопили, будучи в гостях у талановитої родини. Затишок, мир, спокій, любов передає кожне приміщення будинку, де стіни розмальовані руками обдарованої доньки, а сама хатинка дивує виробами з дерева господаря Леоніда Трохимовича. Він на всі руки майстер. Вміє й намалювати, й зліпити, й вирізати. З пензлями останнім часом не дружить, більше працює з деревом. Його остання картина неймовірних розмірів висить у вітальні і поєднання кольорів і мазків ствердно заявляє про неабиякий талант чоловіка. Леонід дар у спадок отримав від матері. Але чомусь ненька була не в захваті від цього, сварила за любов до малярства. Навіть через багато років так і не почала пишатися талантом своєї дитини.

З великою шаною згадує сусіда Петра Давидюка. Сьогодні він директор Будинку культури в Рівному. Коли ще Петро навчався в школі в Бутейках, то Леонід Трохимович замолоду з ним товаришував. Петро Петрович малював, а юний Леонід любив спостерігати. Тому саме цій людині він удячний за поштовх до високого. Тато й мама були проти. Батько казав, що хліба з цього він їсти не буде, тому проганяв хлопця і той, зазвичай, сидів наодинці з пензлями й полотном на горищі. За фарбами художник їздив аж у Санкт-Петербург, олію робив сам.

Після школи, як і всі тодішні здорові юнаки, опинився в лавах Радянської армії. Яскравих моментів на службі не трапилося. Пригадує тільки неймовірні краєвиди місць, де віддавав свій борг державі. Солдатом не

було як і коли творити, свої здібності проявив, коли оформляв приятелям дембельські альбоми.

Після армійських буднів планував виїхати в Запоріжжя, його запрошували на роботу на завод. Але так сталося, що в той час, доки юнак роздумував, йому запропонували працювати в сувенірному цеху в Степані. Лишився, бо робота припала до смаку. Як каже Леонід Трохимович, робили ложки-поварьошки, сувеніри... Був там три роки, а згодом його попросили зайняти вакансію пасічника в Березнівському лісгоспі. Було це ще в далекому 1983-му. На пасіку не хотів, але життя змусило. У цій справі нічого не тямив, та дуже швидко проштудіював необхідну літературу й міг дати фору будь-якому бджоляреві зі стажем. Тож тепер майже кожного дня чоловік об'їжджає 35 кілометрів бджолиного царства. Часу вільного не багато, але своєму улюбленому заняттю завжди знаходить хвилинку. Як і своїм діткам. Хоч їх і багато, та всім приділяє увагу.

Ще й до всього в родині велике господарство: овечки, корови, бджоли, свині, гуси, кури... З овечої шерсті виготовляють ковдри, подушки, матраци. Часом ці речі їм роблять у Костянтинівці, але господиня дому Любов Григорівна, з якою в щасливому шлюбі 26 років, теж знає підхід до такого діла. Мають п'ять соток дуже плодючої малини, 70 кущів смородини, яку колись рідний брат Леоніда привіз із Київського ботанічного саду. Тож біля землі роботи вистачає.

Не могла не розпитати гостинних господарів ще й про їхній хутір. Раніше тут було до 20-ти хатинок, зараз деякі двори пустують, лишилося тільки вісім. Медпункт, Будинок культури, магазини – все розташоване за кілька кілометрів, у Бутейках.

Назву хутір Ставище отримав, скоріш за все, через розміщені тут раніше три ставки. Ще тато Леоніда Трохимовича намагався виміряти їх глибину, але навіть найдовша гіляка не діставала до дна. Брав ще малого Леоніда з собою рибалити і вже через півгодини поверталися додому з повним відром риби. Прикрим наслідком для щедрого краю стала меліорація, після якої водойми позамулювало. Але місце й досі чарує своєю природою. Поруч протікає річка Мельниця, ліс у кількох кроках запрошує прогулятися таємними стежками... Любов Григорівна каже, що її серцю комфортно тільки тут. Найбільше дякує Богові за тишу, що навколо, яку часом порушує спів пташок. Леонід Трохимович впевнений, що саме завдяки ставищенським солов'ям і прокинувся талант у його дитини... А, можливо, і в нього теж.

Ставищенськими стежками

Покинувши затишне гніздечко родини Колдунів, завітали в гості до Анатолія Карабана, який у спадок від батька отримав будинок із прилеглою до нього землею. Сам мешкає в Бутейках, а оселя в Ставищі слугує за дачу. Розповів, що хутір не так давно приєднали до села Бутейки і тепер це вулиця Ставищанська, хоча люди все одно, мабуть, до віку йменуватимуть це місце по-старому іменем. Восени громада власними силами побудувала сюди дорогу, а раніше взимку чи у час відлиги заїхати на хутір можна було тільки трактором. Процесом керував Петро Колдун, допомагали всі, хто міг.

А ще ставищенці з неабиякою теплотою згадують свою дільничну медсестру Марію Кокору, яка проживає в Бутейках. Кажуть, що добрішої людини не знають. Щотижня відвідує новонароджених до року. Малюків до неї не везуть, сама долає кілька кілометрів. Ніколи не відмовляє в допомозі, навіть, якщо в самої нагальні справи. Марія Григорівна переймається всією душею за кожного пацієнта.

Згодом опинилися в домі Валентини Гоч, яка саме саджала хліб у пічку. Валентина Петрівна чекала чоловіка, який мав повернутися з лісу. Знайшла хвилинку, щоб розповісти про свою сім'ю. Має двох дітей. Донька вже одружена, син іще ходить до школи у Велике Вербче. Каже, що навіть взимку під час снігопаду дорогу в селах чистять, тому діти не переривають шкільний процес. Господарство мають з чоловіком чимале, тож є біля чого ходити. Як сказала газдиня, живуть за своє, бо подружжя ніде не працює. Часом підробляють, де є змога. Раніше Валентина трудилася в Рівному, потім у Хабаровську, а опісля доля закинула у Ставище, куди вийшла заміж. Чоловік же працював трактористом у колгоспі, коли той іще функціонував. Валентина Петрівна ще й показала колодязь на території її двору, де б'є два джерела. Вода в ньому дуже корисна, навіть люди з околиць полюбляють нею посмакувати.

Далі хутірні стежки завели до хатини Тетяни та Віктора Гочів, батьків двох дітей, приємних і вмілих господарів. Перше, що повідали, то про дружбу, яка існує між ставищанцями. Віктор Ігнатович розповів, якщо сусід сусіда просить допомогти, то той скоріше покине свою роботу, а в допомозі не відмовить.

Тетяна Петрівна домогосподарка. З чоловіком мають що порати, тому нудьгувати їй дома не доводиться. Раніше вишивала, а зараз немає коли. Чоловік працює водієм маршрутки в Сарнах. Таку ж професію обрав і їхній син Віктор, донька Олена навчається на перукаря в Рівному. Хоча тільки на першому курсі, але вже приходять клієнти, аби зробила зачіску. До речі, дівчина продемонструвала своє випускне плаття з національними мотивами, яке їй шили в Чернівцях. У такій красі можна відразу й під вінець...

Пані Тетяна зауважила, що хоч і мешкають на хуторі, але цивілізація це місце не оминула: у Ставищі є газ і вода. Якби раніше їхня хатина не постраждала через пожежу, то, можливо, ще й більше всього нажили. Також подружжя повідало про мешканців хутора. Розповіли про одну хатину, яка тепер пустує біля лісу. Величиною вона з замок, але там нікого немає. Господар садиби провів немало років, аби накопити кошти та її побудувати. Будинок звів, але його дружина там жити не захотіла.

Доки прощалися з Віктором і Тетяною, помітила на горизонті самотню сосну, на вершині якої лелече гніздо. Віктор Ігнатович розповів, що колись їх сусід, який тепер живе в Канаді, виліз на це дерево й лишив на його вершині шину. Відтоді там і оселилися лелеки. А там, де ці птахи, там і бути щастю...

Антоніна КОРЕНЬ.